

इदंज्ञानेनपश्यतीत्याह यदेति जुगुप्सतेनिदति पश्यंद्रष्टारंपश्यन्नसंत्यजेन्नविस्मरेत् तत्त्वपक्षपातोहिधियांस्वभावइतिन्यायेनसकृज्जातमपिप्रमाणज्ञानंनश्यति अनादिकालीनमपिभांतिज्ञानंनपुनरुन्मिष
तीतिभावः यदाहुर्बाह्याअपि निरुपद्रवभूतार्थस्वभावस्यविपर्ययैः नबाधोयत्नवत्त्वेपिबुद्धेस्तत्पक्षपाततइति अपरिणामिनो नित्यसिद्धस्यवस्तुनः सम्यक्ज्ञातस्यपुनर्बाधोनास्तिअयत्नवत्त्वेपितद्विषयकप्रत्य
यानादत्तावपि तत्रहेतुर्बुद्धेरितीतिबाह्यश्लोकार्थः ॥ २२ ॥ इमंप्राकृतंजनंदेहं जालंहिजालमिव ॥ २३ ॥ उदकज्ञानात्इदंममजीवनमितिज्ञानात् ज्हादात्तदंमत्स्यइवदेहाद्देहमहमप्यनुवर्तितवान् ॥ २४ ॥ म
त्स्यउदकादिवाहंपुत्रादिभ्योन्यमात्मानंनवेद्रीतिनशब्दानुकर्षेणयोज्यं ॥ २५ ॥ मग्नंविषद्वस्तं ॥ २६ ॥ बंधुःसखा एकत्वंअविसंवादं तस्यैवव्याख्या यादृशइति ॥ २७ ॥ विमलोनिष्कपटः ॥ २८ ॥ अ

यदातुगुणजालंतत्प्राकृतंवैजुगुप्सते ॥ पश्यतेचपरंपश्यंतदापश्यन्नसंत्यजेत् ॥ २२ ॥ किंमयाकृतमेतावद्योहंकालमिमंजनं ॥ मत्स्योजालंत्यविज्ञानादनुवर्ति
तवानिह ॥ २३ ॥ अहमेवहिसंमोहादन्यमन्यंजनाज्जनं ॥ मत्स्योयथोदकज्ञानादनुवर्तितवानहं ॥ २४ ॥ मत्स्योन्यत्वंयथाज्ञानादुदकान्नाभिमन्यते ॥ आ
त्मानंतद्वदज्ञानादन्यत्वंचैववेद्यहं ॥ २५ ॥ ममास्तुधिगबुद्धस्ययोहंमग्नमिमंपुनः ॥ अनुवर्तितवान्मोहादन्यमन्यंजनाज्जनं ॥ २६ ॥ अयमत्रभवेद्वंधुरनेनसह
मेक्षमं ॥ साम्यमेकत्वमायातोयादृशस्तादृशस्त्वहं ॥ २७ ॥ तुल्यतामिहपश्यामिसदृशोहमनेनवै ॥ अयंहिविमलोव्यक्तमहमीदृशकस्तथा ॥ २८ ॥ योहमज्ञा
नसंमोहादज्ञयासंप्रवृत्तवान् ॥ ससंगयाहंनिःसंगःस्थितःकालमिमंत्वहं ॥ २९ ॥ अनयाहंवशीभूतःकालमेतंनबुद्धवान् ॥ उच्चमध्यमनीचानांतामहंकथमाव
से ॥ ३० ॥ समानयानयाचेहसहवासमहंकथं ॥ गच्छाम्यबुद्धभावत्वादेपेदानींस्थिरोभवे ॥ ३१ ॥ सहवासंनयास्यामिकालमेतद्विवंचनात् ॥ वंचितोस्म्य
नयायद्विनिर्विकारोविकारया ॥ ३२ ॥ नचायमपराधोस्यात्यपराधोत्ययंमम ॥ योहमत्राभवंसक्तःपराङ्मुखमुपस्थितः ॥ ३३ ॥ ततोस्मिबहुरूपासुस्थितो
मूर्तिष्वमूर्तिमान् ॥ अमूर्तश्चापिमूर्तात्मा ममत्वेनप्रधर्षितः ॥ ३४ ॥ प्राकृतेनममत्वेनतासुतास्विहयोनिषु ॥ निर्ममस्यममत्वेनकिंकृतंतासुतासुच ॥ ३५ ॥

ज्ञयाजडयाप्रकृत्या ससंगनिःसंगयोर्मोहमंतरेणसंबंधायोगादित्यर्थः ॥ २९ ॥ उच्चादीनादेवमनुष्यतिरश्चांसंबंधिनीतांअनेकविकारवतीमित्यर्थः एतेनविकारित्वाविकारित्वेअपिसंबंधासंभवायदर्शिते तथो
दाहृतंप्रागेव निःसंगस्यससंगेनकूटस्थस्यविकारिणा आत्मनोनात्मनायोगोवास्तवोनोपपद्यतइति ॥ ३० ॥ समानयासंयुतया एपेदानीमितिपादपूरणार्थःसंधिः स्थिरःसांख्येयोगेवानिष्ठायुक्तःसन्भवेप्राप्त्या
आत्मानंजानीयामित्यर्थः भूप्राप्तावित्यस्यरूपं ॥ ३१ ॥ वंचनात्विपर्ययज्ञानजात् अनयामूलाविद्ययाविकारयाविकारवत्या ॥ ३२ ॥ पराङ्मुखंबहिर्मुखंविषयंउपस्थितःभोक्तुमुद्युक्तः ॥ ३३ ॥ ततःपराङ्मुखो
पस्थानात्बाह्यार्थप्रावण्यात् मूर्तिषुदेहेषुअमूर्तस्यापिमूर्तात्मात्वेहेतुर्ममत्वमित्यर्थः ॥ ३४ ॥ योनिषुनिपातितइतिशेषः एतदेवप्रधर्षणंनाम निर्ममस्येति किंकृतंनकिमपि ज्ञानस्यासाधनादित्यर्थः ॥ ३५ ॥